

V. 14. ÚKLIDOVÉ PRÁCE (Úp)

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **úklidové práce** vychází ze vzdělávacího okruhu **odborné činnosti podle zaměření školy**, který je součástí vzdělávací oblasti **odborné činnosti**.

Obsah výuky vyučovacího předmětu **úklidové práce** rozšiřuje učivo vyučovacího předmětu **rodina a domácnost** věnované vedení domácnosti.

■ OBSAHOVÉ, ČASOVÉ A ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ PŘEDMĚTU

Jednou z odborných kompetencí podle zaměření školy, kterou by měl být vybaven absolvent Praktické školy dvouleté v Rakovníku, je „provádět ruční a úklidové práce potřebné pro samostatné vedení domácnosti“. Vyučovací předmět **úklidové práce** se zaměřuje na tu část uvedené odborné kompetence, která je věnována úklidovým pracím.

V průběhu výuky **úklidových prací** se žáci seznamují s členěním domácnosti do funkčních zón, poznávají vybavení domácnosti a učí se o něj pečovat tak, aby dokázali udržovat svoji budoucí domácnost v čistotě a pořádku.

Žáci se postupně učí provádět všechny pracovní činnosti spojené s úklidem domácnosti s využitím vhodných pomůcek a úklidových prostředků. K tomu je nutné naučit se orientovat v návodech k použití a vyhledávat v nich základní informace o obsluze složitějších mechanických pomůcek a elektrospotřebičů nebo složení, možnostech využití a dávkování úklidových prostředků.

Nedílnou součástí výuky je i osvojení zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Do výuky je zařazena i ochrana životního prostředí – žáci se učí používat přírodní nebo ekologicky šetrné úklidové prostředky a třídit odpad.

Vyučovací předmět **úklidové práce** se vyučuje v 1. i 2. ročníku s hodinovými dotacemi podle školního učebního plánu:

	1. ročník	2. ročník
Počet hodin	2	2

Z kapitoly „Zařazení průřezových témat“ je zřejmé, ve kterém ročníku a jakou formou se ve vyučovacím předmětu **úklidové práce** realizují jednotlivá **průřezová témata** (kapitola III. 5., strana 20 – 44).

Teoretická část výuky vyučovacího předmětu **úklidové práce** může probíhat v kmenové třídě, učebně výpočetní techniky a univerzální učebně s interaktivní tabulí.

Výuka je však převážně zaměřena na praktický nácvik činností spojených s úklidem domácnosti – praktická část výuky je uskutečňována ve cvičném bytu (s obývacím pokojem, lůžkem, kuchyní, jídelním koutem, toaletou a koupelnou).

■ VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE PŘEDMĚTU

Klíčové kompetence

● Kompetence k učení

- žákům zadáváme úkoly prakticky využitelné v jejich každodenním životě
- učíme žáky pracovat s různými zdroji informací (internet, knihy, odborné články apod.)
- učíme žáky samostatně pracovat podle návodu (v textu vyhledat základní informace a řídit se jimi)

- učíme žáky poznávat symboly a znaky pro úklidové práce
- učíme žáky řídit se pokyny vyjádřenými pomocí znaků a symbolů
- učíme žáky orientovat se v jednoduché tabulce (dávkování úklidových prostředků)
- při hodnocení používáme převážně prvky pozitivní motivace, ale učíme žáky adekvátně reagovat i na oprávněnou kritiku
- součástí hodnocení je návod, jak pokračovat ve vzdělávání, jak odstranit nedostatky
- hodnotíme nejen míru splnění požadavků, ale také individuální pokrok žáka v souladu s jeho individuálními možnostmi
- učíme trpělivosti a vytrvalosti, povzbuzujeme

● **Kompetence k řešení problémů**

- učíme žáky předcházet problémům zodpovědným přístupem k práci
- učíme žáky poznat své vlastní problémy, popsat je, svěřit se s nimi a požádat o radu
- učíme žáky hledat příčiny problémů
- učíme žáky spolupracovat při řešení problémů - vyslechnout názory druhých, klidnými argumenty obhajovat své názory a hledat řešení přijatelné pro všechny členy skupiny
- učíme žáky přijímat důsledky svých rozhodnutí při řešení problémů

● **Kompetence komunikativní**

- vedeme žáky k jasnému a srozumitelnému vyjadřování
- rozvíjíme slovní zásobu žáků, vedeme žáky k porozumění a aktivnímu používání odborných termínů
- rozvíjíme nonverbální komunikaci (porozumění odborným symbolům a znakům)
- učíme žáky pravidlům komunikace při týmové spolupráci, vyslechnout a respektovat názor druhého, obhajovat svůj názor pomocí rozumných argumentů
- dbáme na kulturní úroveň komunikace, netolerujeme nezdvořilé a vulgární vyjadřování

● **Kompetence sociální a personální**

- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci navzájem potřebují
- učíme žáky vhodnou formou požádat o pomoc, nabídnout a poskytnout pomoc druhým (podle svých možností), prožívat pocit uspokojení z poskytnuté pomoci, ocenit poskytnutou pomoc a neočekávat za ni protislužbu
- učíme žáky navazovat a udržovat přátelské vztahy na základě respektu, tolerance a empatie
- vedeme žáky k toleranci a respektu k ostatním lidem bez ohledu na jejich vzájemné odlišnosti
- vedeme žáky k pochopení nutnosti stanovení pravidel a jejich respektování
- učíme žáky nést následky svého nevhodného chování
- vedeme žáky k sebeovládání, vytrvalosti a odpovědnosti

● **Kompetence občanské**

- vedeme žáky k odpovědnosti za své zdraví i zdraví spolužáků
- důsledně vyžadujeme dodržování všech zásad hygieny, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- seznamujeme žáky s dopadem různých lidských činností na životní prostředí, učíme žáky hledat ekologicky vhodnější řešení
- vedeme žáky k aktivní ochraně životního prostředí
- vedeme žáky k respektování autorit
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků

● **Kompetence pracovní**

- vedeme žáky k odpovědnosti za výsledky své práce
- učíme žáky pracovat podle návodů (včetně využití odborných symbolů a znaků)
- učíme žáky respektovat pokyny s využitím odborné terminologie
- rozvíjíme pracovní výdrž a schopnost překonávat překážky
- učíme žáky nést následky nekvalitního plnění pracovních povinností
- vedeme žáky k poznání, že jejich možnosti uplatnění na pracovním trhu i výše mzdy za práci jsou přímo úměrné kvalitě a množství odvedené práce

Odborné kompetence

• Dodržovat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

- učíme žáky důsledně respektovat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při úklidu domácnosti (zaměřujeme se na bezpečnou obsluhu elektrospotřebičů, výběr vhodných pomůcek pro práci, značení chemických látek používaných při úklidu domácnosti, prevenci úrazů...)
- důsledně vyžadujeme používání doporučených ochranných pracovních pomůcek při úklidu domácnosti (např. při používání chemických látek)

• Usilovat o kvalitu své práce, výrobků a služeb

- vedeme žáky k důslednému dodržování pracovních postupů pro úklid domácnosti s využitím vhodných pomůcek
- učíme žáky samostatně pracovat podle návodů k použití (vyhledat v návodu základní informace a řídit se jimi)
- učíme žáky účelně organizovat své pracoviště
- vedeme žáky k odpovědnosti za plnění svých pracovních povinností, vyžadujeme maximální výkon podle individuálních možností žáka daných charakterem a stupněm jeho postižení a aktuálním zdravotním stavem

• Jednat ekonomicky a v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje

- učíme žáky hodnotit dopad používání úklidových prostředků na kvalitu životního prostředí
- vedeme žáky k aktivní ochraně životního prostředí (třídíme odpad, nabízíme přírodní a ekologicky šetrné prostředky vhodné k péči o domácnost)

Odborné kompetence podle zaměření školy

• Provádět ruční a úklidové práce potřebné pro samostatné vedení domácnosti

- vedeme žáky k pasivnímu i aktivnímu užívání obecně používaných odborných termínů, znaků a symbolů z oblasti úklidových prací
- seznamujeme žáky s nabídkou úklidových prostředků
- učíme žáky volit vhodné úklidové prostředky podle typu prováděné práce (číst s porozuměním návody k použití u jednotlivých úklidových prostředků)
- vedeme žáky volit vhodné úklidové prostředky s ohledem na ochranu životního prostředí
- učíme žáky dávkovat zvolené úklidové prostředky podle návodu
- prakticky nacvičujeme úklidové práce nutné pro samostatné vedení domácnosti s využitím vhodných pomůcek

■ VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výsledky vzdělávání

žák by měl:

1. popsat funkci jednotlivých bytových prostor
2. pojmenovat základní vybavení domácnosti
3. rozlišovat různé materiály, ze kterých je zhotoveno vybavení domácnosti
4. vyjmenovat a popsat pracovní činnosti spojené s úklidem domácnosti
5. pojmenovat a správně používat pomůcky pro úklid domácnosti
6. podle návodů k použití vybírat vhodné prostředky pro úklid domácnosti a správně je dávkovat
7. používat prostředky pro úklid domácnosti s ohledem na ochranu životního prostředí
8. osvojené vědomosti o úklidu domácnosti aplikovat v praxi
9. řídit se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při úklidu domácnosti

Učivo:

- členění bytu na funkční zóny, pojmenování a funkce jednotlivých bytových prostor
- základní vybavení bytu, jeho využití (nábytek, bytový textil)

- rozlišování materiálů, ze kterých je zhotoveno vybavení bytu (nábytek, podlahové krytiny, svítidla, textilie, úprava stěn)
- pojmenování a popis pracovních činností spojených s úklidem domácnosti (odborná terminologie)
- základní pomůcky pro úklidové práce (pojmenování s využitím odborné terminologie, možnosti použití)
- orientace v návodech k použití složitějších mechanických pomůcek a elektrospotřebičů pro úklid domácnosti
- výběr vhodných pomůcek pro úklid domácnosti (podle charakteru a rozsahu pracovní činnosti)
- praktický nácvik používání pomůcek pro úklid domácnosti
- prostředky pro úklid domácnosti, jejich složení, vlastnosti a možnosti využití
- orientace v návodech k použití prostředků pro úklid domácnosti (vyhledávání základních informací o složení, využití a dávkování)
- výběr vhodných prostředků k péči o domácnosti (na základě práce s návody k použití, určení ošetřovaného materiálu a druhu pracovní činnosti)
- dávkování prostředků pro úklid domácnosti
- používání prostředků pro úklid domácnosti s ohledem na ochranu životního prostředí, přírodní a ekologicky šetrné úklidové prostředky
- druhy úklidu (denní, týdenní, velký úklid), výčet činností
- praktický nácvik úklidu všech částí bytu (na základě osvojených teoretických znalostí o funkčních zónách bytu, materiálech a prostředcích pro úklid domácnosti)
- bezpečnost a ochrana zdraví při úklidu domácnosti, prevence úrazů
- zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s elektrospotřebiči a chemickými látkami, ochranné pomůcky